

MAGYARORSZÁG VÉDTELENSÉGE LÉGI TÁMADÁSOKKAL SZEMBEN

A GENFI leszerelési tárgyalások legfontosabb kérdéskomplexuma kétségtelenül a légi erők leszerelése volt. Miként már a világháború mutatta, a népek jövődő háborús konfliktusa nemcsak a hadseregek harca, hanem a nemzetek háborúja lesz. Bizonyos, hogy a légi erők ezt a megsemmisítő harcot az első perctől kezdve a határokon túl, az ellenséges ország belsejébe fogják vinni. Ezért talán igazuk van azoknak, akik egy jövő háborús konfliktus elkerülésére elsősorban a légi erőket akarják leszerelni. Hogy azonban ez teljes egészében elérhetetlen — akárcsak az örök béke — világos. De ha ez sajnos így is van, bizonyos, hogy erkölcsi szempontból, azután a világgazdasági válság megoldása szempontjából elsősorban egyenjogúságra, azután valamilyen józan korlátozásra törekedni kellene. Egyrészt, mert az örületes versenyfegyverkezés gazdasági összeomlásra és bolsevizmusra fog vezetni, mely az európai kultúrát és civilizációt veszélyezteti, másrészt, mert egyenlőtlen fegyverkezés mellett a védtelen államok mindig mágneses vonzóerőt fognak gyakorolni szomszédaikra. És pedig annál inkább, minél kellemetlenebbek szomszédjaik számára, mint gazdasági vagy kereskedelmi versenytársak a békeéletben, avagy mennél többet lehet elvenni tőlük. Ezen a történelem tanítása szerint bármilyen kiengesztelő vagy megalkuvó politika sem segít, sőt minél kisebb már a politikai ellenállás is, tapasztalat szerint annál valószínűbb a háború és annál könnyebb a támadó hatalom elhatározása.

Magyarországot a trianoni békediktátum folytán éppen úgy, mint volt szövetségeseit minden katonai repülés fenntartásától eltiltották. Ezen nem változtat sokat az sem, hogy az 1927-es párizsi egyezmény megengedte a passzív légvédelmi eszközök alkalmazását, mert hiszen eddigi sorozatos fejtegetéseinkkel máris kimutattuk, hogy az eredményes elhárítás főtényezői a vadászrepülők és a preventív, továbbá megtorló támadásokra alkalmas nagy bombázó flotta.

Mindenki előtt ismeretes, hogy engedélyezett 35.000 főnyi honvédségünk mennyire nem elégséges kiterjedt és nyílt határaink védelmére, de kevesen ismerik a levegőből fenyegető veszély nagyságát. Ez pedig igen nagy!

Bizonyos, hogy Magyarország letiprására legfontosabb harceszközként — szinte iskolapélda gyanánt — a légi erők ígérkeznek, mert laksűrűsége folytán, közlekedési hálózata, iparának Budapesten való tömörülése és általában a főváros kedvezőtlen katonaföldrajzi fekvése miatt a légi támadások igen hatásosnak látszanak.

Hogy mindezeket tisztán láthassuk, vizsgáljuk először általában

az egyes európai államok sebezhetőségét és hasonlításuk össze hazánk viszonyaival. Mert minden megkötő rendszabály nélkül is az egyes európai országok sebezhetősége a levegőből nem egyforma. Sőt a statisztikai adatok tanulmányozásánál rájövünk arra, hogy egyes országok érzékenyebbek, mint mások. Hogy Magyarország helyzete ebben a tekintetben is hátrányos, az szinte természetes már.

Vizsgáljuk a kérdést. A légi támadás nemcsak a ledobott bombák nagyságától, számától és robbanási erejétől függ, hanem a megtámadott cél fajtájától és jelentőségétől is. A cél érzékenysége függ még a láthatóságtól, eltalálhatóságtól és a tárgy szilárdsági ellenállásától.

Természetesen legnagyobb ez az érzékenység a városoknál és emelkedik ezek nagyságával. Tehát egy ország légi sebezhetősége városainak számával és nagyságával is megjelölhető. Függ még az ország veszélyeztetési foka a megtámadott cél gazdasági jelentőségétől, amit az egész államra nézve képvisel. Ha egy állam főként földművelő, úgy szélesen kiterjedt településeiben alig támadható eredményesen és a támadások számottevő hatás nélkül szétforgácsolódnak. Más az eset, ha egy területileg kicsiny földművelő állam egész ipari szervezete egy városban van összezsúfolva. (Pl. Budapest.) Ebben az esetben az átütő hatás valószínű, mert az állam egész ipari termelése úgyszólván egyszerre megbénul. Ennek helyessége kitűnik abból is, ha pl. Belgiumot, mint kis, sűrűn lakott ipari államot, Oroszországgal, mint nagy és gyéren lakott földművelő állammal hasonlítjuk össze. Kétségtelen azonban, hogy a légi háborúban főként a romboló hatásra mérvado szempont mellett a morális hatás is előtérbe lép. A népek lelkülete és ellenállóképessége különböző. Az utolsó háború példája, amikor Németország és kyszámú szövetségesei úgyszólván a Föld népeinek fele ellen küzdöttek, Franciaországot pedig a Föld fele támogatta, ezt a tételt ékesen bizonyítja.

A légi támadás főként emberi lakótelepek és ipari művek összezsúfolt tömegeire bír döntő kihatással. Erősen iparosodó államokban ezek az előfeltételek megvannak. Ezért ott a nagy magasságból célzás nélkül is ledobott bombák nagy eredményt érhetnek el. A repülők elleni érzékenység foka tehát úgy is megállapítható, ha az egyes országok gazdasági jellegét jelentősebb városainak számával, fekvésével és nagyságával összehasonlítjuk. Különösen az európai nyugati és keleti országok ilyenként! összehasonlítása rendkívül érdekes képet nyújt. Az egyes országok laksűrűségi összehasonlítását — azaz megtámadási lehetőségeit a levegőből — az alábbi táblázat mutatja:

Ország	A Nagyvárosi lakosság Nagyvárosok				
	lakosság 300.000-en		100.000-en száma		
	millió	Laksűrűség km ² -ként	felüli városokban millió	100.000-en felüli	100.000-en felüli
Anglia	45.5	182	14.0	5.6	27
Franciaország	41.2	74	6.1	1.9	18
Németország	64.5	135	12.5	4.8	44
Olaszország	40.5	125	5.0	2.0	18
Lengyelország	30.0	70	1.5	0.8	7
Csehszlovákia	14.4	97	0.6	0.5	5
Jugoszlávia	13.0	48	0.0	0.3	3
Románia	17.4	55	6.5	0.5	5
Ausztria	6.6	78	1.8	0.3	3
Magyarország	8.5	92	1.3	0.3	3

Ebben a táblázatban látjuk a nyugati és kelet-európai országok közötti nagy különbséget. Ha tekintetbe vesszük még azt is, hogy Angliában a lakosság 70%-a, Németországban 52%-a, nálunk 26%-a és például Jugoszláviánál csak 6 %-a iparos és kereskedő, vagyis városi lakos, mindjárt érthető az egyes országok különböző sebezhetőség! érzékenysége.

Emellett még Németországnál és nálunk az a nagy hátrány áll elő, hogy aránytalanul sok a nagy városok száma. (Nálunk: Budapest, Szeged, Debrecen). Hozzá ezek helyzete, pl. nálunk földrajzilag oly kedvezőtlen, hogy az ellenséges repülőerők által a legrövidebb idő alatt elérhetőek. Tehát minden védelmi rendszabály úgyszólván csődöt mond, mert elkésik. A körülöttünk lévő országoknál, Csehszlovákiát kivéve, feltűnő a laksűrűség kis arányszáma (Romániában 55, Jugoszláviában 48 lakos km²-kint) és ezáltal kedvező helyzetük.

Még jobban szemléltetővé teszi az érzékenységet légi támadások iránt az egyes országok összlakosságának és városi lakosságának, valamint megművelt területeinek összehasonlítása.

Ország	Terület km ²	Összterületből		Össz- lakosság millió	Összlakosságból	
		szántóföld %	terméketlen %		iparos és kereskedő %	őstermelő %
Anglia	243.777	26	18	45'5	70	8
Franciaország	550.986	56	14	41'2	46	40
Németország	470.628	47	10	64'5	52	30
Olaszország...	310.137	49	11	40'5	45	24
Lengyelorsz.	388.390	47	14	30'0	15	76
Csehszlovákia	140.394	43	5	14'4	45	23
Jugoszlávia ...	248.987	29	14	13'0	6	82
Románia	294.967	43	17	17'4	11'8	80'2
Ausztria	83.833	25	10	6'6	54	20
Magyarország	93.010	62	8	8'5	25'7	55'8

Ebben a táblázatban is először megint nyugati és keleti államok közötti különbség érdemel figyelmet. Számunkra sajnos, igen kedvezőtlen a kisantant államokkal való összehasonlítás. Míg ugyanis Csonkamagyarország összlakossága legkisebb az összes felsorolt kisantantállamok között, addig városi és nagyvárosi lélekszámával valamennyit túlhaladja. A táblázat szemléltetően mutatja Jugoszlávia igen kedvező viszonyait.

Mindezek alapján ezért érthető a légi erők továbbfejlődése kapcsán az eddig elszigetelt Anglia nagy nyugtalansága is és bizonyos, hogy vele együtt Németország és Magyarország öngyilkosságot követne el, ha nem irányozná figyelmét ennek az érzékenységnek a megszüntetésére, vagyis a védelmi és hatásrendszabályok gondos tanulmányozására. Kétségtelenül két dolgot kell követelnünk: a már békében megsérthető és a valóságban számtalanszor megsértett légi szuverenitásunk védelmére legalább szerény létszámú légi rendőrséget és a légvédelmi eszközök — ideértve a vadászrepülőket is — korlátlan szaporításának engedélyezését is. Mert ez a tehetetlenség a légi támadások ellen méltán azt jelenti, amit de Brouckere szenátor, a leszerelési előkészítő bizottság belga képviselője Genfben mondott:

„A főváros és egyéb nagy gócpontok védelmére létesített védelmi rendszabályok nem offenzív cselekmények. Egy államot azonban megakadályozni abban, hogy védelmi rendszabályokat életbeléptessen, cinikus kegyetlenség és azt jelenti, hogy megállapítja a támadó társává szegődik.“

Ami a szomszédállamok fegyverkezése által való veszélyt, illetve a tarthatatlan egyenlőtlenséget illeti, arra az alábbi táblázatos áttekintés nyújt támpontot:

Repülőgéppáállomány:

1. vonalbeli repülőgépek száma
(tartalékok nélkül)

Ország	vadász	nappali bombázó	éjjeli bombázó	felderítő	Összesen 1. vonalbeli repülőgép	1. tartalék	2. tartalék (iskolagép stb.)	1. és 2. vonal együtt (rep-gép)	A gépanyag hány %-a teljesen korszerű
Csehszlovákia	(120)	(20)	(10)	(120)	(270) 546	(150)	141	(561) 687	40
Jugoszlávia	(120)	(80)	(20)	(146)	(366) 627	(50)	297	(713) 924	40
Románia	(60)	(36)	—	(188)	(284) 599	(100)	100	(484) 799	20
Magyarország	A békediktátum folytán semmi !								

Megjegyzés: A zárójelben levő számok a Népszövetség adatai, a nem zárójelben feltüntetett számok német forrás szerint.

A szomszédállamok közül kétségtelenül Csehszlovákia áll első helyen, mely a kisantantban vezérszerepet igyekszik játszani. Repülőezredeit az utolsó években hatra emelte fel és úgy szervezésének, mint repülőiparának súlyát a bombázásra helyezte. Kimagasló például új „Aero A 42” jelzésű nappali bombázó géptípusa. Ebben a tekintetben tehát a cseh légi erők szervezése az eddigi defenzív helyzetből (10 vadász-század), teljesen offenzív irányba csapott át. A légi erők személyzeti állománya hatalmasan megnövekedett és a népszövetség adatai szerint 6482 főt számlál. Személyi utánpótlásnak tekinthető még az úgynevezett „Masaryk-liga” is, melyet Hirschhauer francia tábornok a csehszlovák légi erők tervenkívüli kimeríthetetlen tartalékának jellemzett. Ez a liga tényleg hatalmas propagandaszervezetet képvisel, mely 240 helységcsoporttal és 25 repülőgéppel rendelkezik. 1930-ban a liga további 14 repülőgépet kapott a nemzetvédelmi minisztériumtól, ami mutatja a legmagasabb katonai vezetőség érdeklődését a szövetség iránt.

Csehszlovákia repülőipara és gépanyaga annyira kiváló, hogy már több nemzetközi konkurrencián első díjakat nyertek cseh géptípusokkal és ezáltal külföldi piacot nyitottak a cseh repülőgépipar számára. (Belgium, Kína, Lettország, Jugoszlávia és Románia.)

Műszaki szakemberei a jugoszláv és romániai belföldi repülőgépgyártás megalapozásánál tevékenyen közreműködtek és még ma is közreműködnek.

Ámbár országterületünk oly kicsiny, hogy korszerű gépek számára az átrepülés, vagy bármilyen távolfekvő cél komoly esetben való megtámadása nem jelent nehézséget egyik kisantant-állam számára sem, mégis Csehszlovákia veszélyezteteti elsősorban legvitalisabb gócpontjainkat. így: ipari, szellemi és közlekedési életünk központját, Budapest fővárost, Tata, Bánhida, Dorog bányai területet, Bánhida erőműtelepet és a budapest—bécsi vasút fővonalat, mely a fő összeköttetési vonalunkat képezi a Nyugattal.

A cseh légi erők esetleges támadásaival szemben a határközelség miatt és a mai repülősebességek mellett csődöt mond minden lég' védelmi ellenrendszabály.

Románia műszaki fejletlensége és ezáltal a külföldtől való függő» sége csökkenti a légi veszélyt Keletről, ámbar Csehszlovákia és Franciaország ösztönzése alapján itt is minden erőfeszítéssel azon vannak, hogy hatalmas repülőerők álljanak készenlétben. Románia nyolc repülőezred felállítását tervezi, melyek területi elhelyezését az ország határsávjában gondolja. A Genf-ben bejelentett 773 repülőgép és 11.836 főnyi személyzeti állomány erősen túlzottnak tekinthető, aminek oka valószínűleg abban rejlik, hogy a leszerelési konferenciára bejelentett magas létszámok bizonyos biztosítékot jelentenek a jelenlegi állomány fenntartására. A román repülőerők bombázó egységei gyengék és nem egészen korszerűek, de Erdély felől, főképpen Tisza-hídjainkat és alföldi vasúthálózatunkat veszélyeztethetik, miáltal egész közlekedésünket megbéníthatják.

A Romániára elmondottak általában Jugoszláviára is vonatkoznak. Itt hét repülőezred áll felállítás alatt, melynek hivatalosan bejelentett személyzeti létszáma 10.810 fő.

A jugoszláv repülőerők főként alföldi és dunántúli városainkat, közlekedési gócpontjainkat és a pécsi bányaterületet veszélyeztethetik.

Végeredményben megállapítható, hogy csonka országunknak nincsen olyan pontja, amely szomszédaink bombázó repülőgépei által ne volna könnyen elérhető. Mindezekért érthető, ha genfi leszerelési delegációnk felfogását annakidején a következőkben foglalta össze: „A repülésben lefegyverzett és a levegőből teljesen védtelen Magyarország számára valamennyi fegyver között a katonai repülés teljes egészében képezi a legveszélyesebb támadóeszközt, mert az országvédelmet könnyen megbéníthatja, a közlekedést rövid idő alatt megállíthatja, a határtól alig pár kilométerre eső fővárost és ipari gócpontokat gyorsan szétrombolhatja és a légi támadásokkal szemben védtelen lakosságot biztos megsemmisülésnek kiteheti.“